

Byte taktäckning och återvinning av taktegel

Förutsättningar

Förarbete

Egenkontroll

Genomförande

Denna **arbetsinstruktion** är utformad för att användas vid detaljplanering och arbetsberedning på bygg- och anläggningsprojekt. Med väl genomarbetade planering uppnås god personsäkerhet och rimlig belastning samtidigt som arbetet organiseras smart och kostnadseffektivt.

Byggpapp

Benämningen byggpapp används för asfaltbaserade produkter avsedda som underlagstäckning på trä o d för taktäckning med tätskiktsmatta och som vattenavledande underlag för taktäckning med plan plåt och överläggsplattor (t ex tegel).

Benämningen tätskiktsmatta ersätter uttrycket papp och används för fabriksstillverkade armerade tätskiktprodukter baserade på polymermodifierad asfalt.

Uppbyggnad

Underlagspapp har stomme av mineralfiberfilt (ex YAM 2000) eller polyesterfilt (ex YAP 2200).

Vid taklutning under 18° ska skarvarna i underlagstäckningen klistras.

Båda de ovan nämnda kvaliteterna finns med avdragbara folieremсор i kanterna vilket ger en självklistrande fog.

Shingel, pannor eller plåt som tätskikt kräver YAP 2200 som underlagspapp.

I huvudsak används tre papperssorter vid underlagstäckning. Beteckningarna är YAM 2000, YAP 2200 och YEP 2500. Siffrorna anger pappens vikt per m² och bokstäverna är beteckningar för råvarorna:

Y = asfalt för ytbeläggning

A = asfalt för impregnering

M = mineralfiberfilt

P = Polyester

Personssäkerhet — Riskinventering

Arbetsmoment: Byte av taktäckning samt ev ny underlagstäckning

Arbetsmoment & Problem	S	K	Risk= S*K	Åtgärd
Fall från tak	3	150	450	
Kranarbete med pappullar, tegel m.m.	30	5	150	Utbildning i krandidrigering/ stroppning
Nedfallande material/krossn.	10	15	150	Hjälm obligatorisk
Oordning på arbetsplats = Vrick/fall-skador	10	15	150	Regelbunden städning

Sannolikhet = S
Konsekvens = K
Risk = S * K

Bedömning av sannolikhet

S = 0,1	Mycket osannolik	(<1 ggr/10 år)
S = 1	Osannolik	(1 ggr/10 år)
S = 3	Låg sannolikhet	(1 ggr/3 år)
S = 10	Relativt sannolik	(1 ggr/år)
S = 30	Sannolik	(1 ggr/mån)

Bedömning av konsekvens

K=0,5	Bagatell
K=1	Mycket liten (1 - 2 dagars sjukskrivning)
K=5	Liten (3 - 7 dagars sjukskrivning)
K=15	Kännbar (8 - 29 - " -)
K=70	Allvarlig (30-299 - " -)
K=500	M. allvarlig (>300 - " -)

Personssäkerhet — Skyddsutrustning

Bilder ur Arbetsmiljöverkets broschyr Säkrare bygg- och anläggningsarbete

Personlig skyddsutrustning § 71

Skyddshjälm och skyddsskor ska användas om det inte är uppenbart obehövligt. Annan personlig skyddsutrustning t.ex. ögonskydd, hörselskydd och handskar ska användas när det behövs.

Jobba säkrare på tak § 87 - 92

Vid takarbete ska normalt skyddsräcke eller utrustning som ger motsvarande skydd användas.

Räcke kan sitta på takfoten eller på en ställning som slutar strax nedanför takfoten.

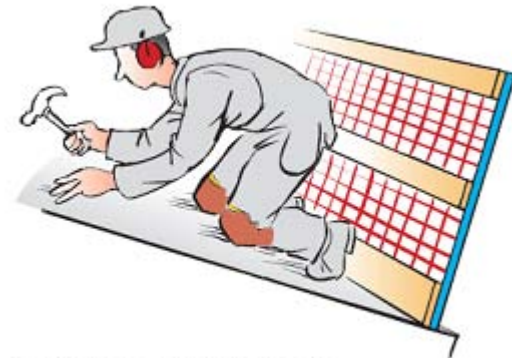
Tänk på att det kan behövas extra kraftiga räcken för att hejda en person som kommer rutschande utför ett brant tak.

Fallskyddssele

Ibland krävs säkerhetssele med lina som skydd i stället för räcke eller annan utrustning. I 88 § i föreskrifterna anges hur man ska bedöma vilket alternativ man ska välja.

Om personlig fallskyddsutrustning med lina används ska linan fästas i lämplig anordning på taket, t.ex. en fast skyddsanordning. Om detta inte går att ordna ska lämplig person utses som håller fast linan, lämpligen genom avhåll.

Linan ska hållas sträckt under arbetet. Det är viktigt att kontrollera att fästena är pålitliga. Detta gäller också fasta skyddsanordningar.

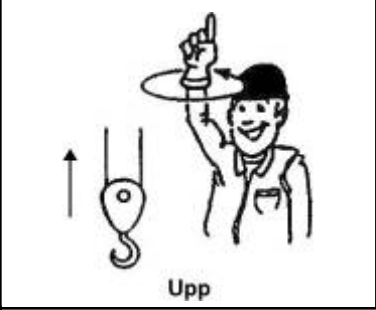
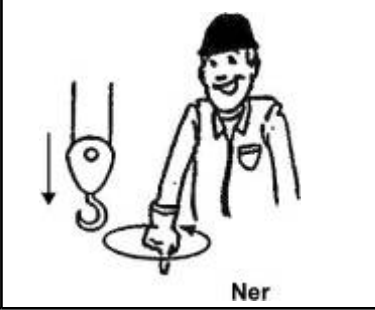

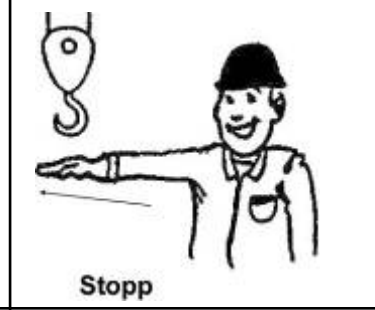
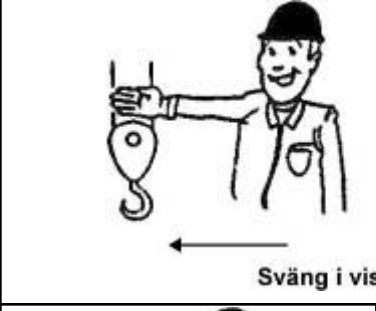
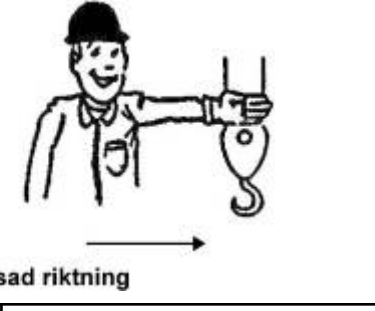
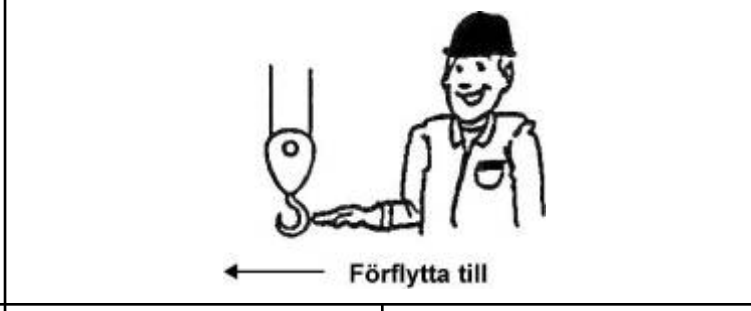
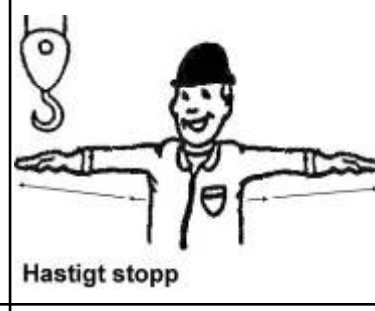
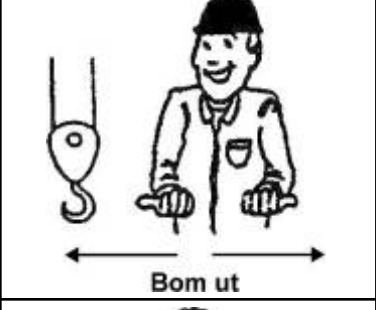
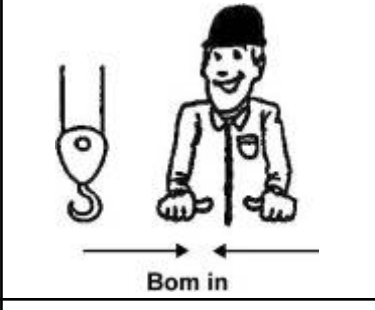

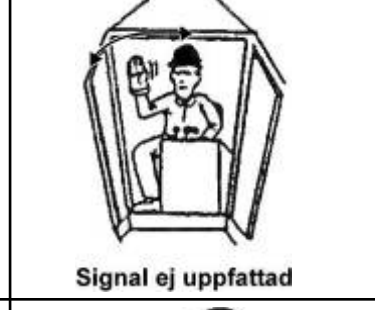

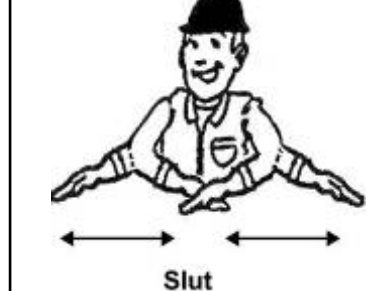
Skyddsräcke vid takarbete.

Personligt fallskydd, helsele insydd i väst.

Förutsättningar 4(4) Krandrigering

(Se även AFS 2008:13, bilaga 3)

 <p>Upp</p>	 <p>Ner</p>	 <p>Sakta upp</p>	 <p>Sakta ner</p>	 <p>Stopp</p>
 <p>Sväng i visad riktning</p>	 <p>Sväng i visad riktning</p>	 <p>Förflytta till</p>		 <p>Hastigt stopp</p>
 <p>Bom ut</p>	 <p>Bom in</p>	 <p>Bom upp</p>	 <p>Bom ner</p>	 <p>Signal ej uppfattad</p>
 <p>Öppna</p>	 <p>Stäng</p>	 <p>Huvudspel</p>	 <p>Hjälp spel</p>	 <p>Slut</p>

Utrustning och maskiner

Verktyg

- Måttband eller tumstock, □ Markeringspenna
- Hammare, □ Cirkelsåg, □ Kap för sågning av pannor
- Fogspruta
- Spikautomat för pappspik med kompressor Häftautomat
- Hammare
- Pappkniv, □ Hovtång, □ Såg
- Spackelspade, □ Piassavakvast, □ Livlina

Material

- Takpannor av tegel, □ Nockpannor av + ev. halv- och gavelpannor
- Strö- och bärläkt, luckor, fågel-list
- Spik av rostfritt stål, kamgängad och minst 3 mm diameter.
- Klammer minst 3 mm tråd av rostfritt stål. □ Spik och klammer: SS-EN 10 088-3-1.4436
- Nocktätningstremsa eller □ Tätningssmassa = fogmassa grupp 12,5 P

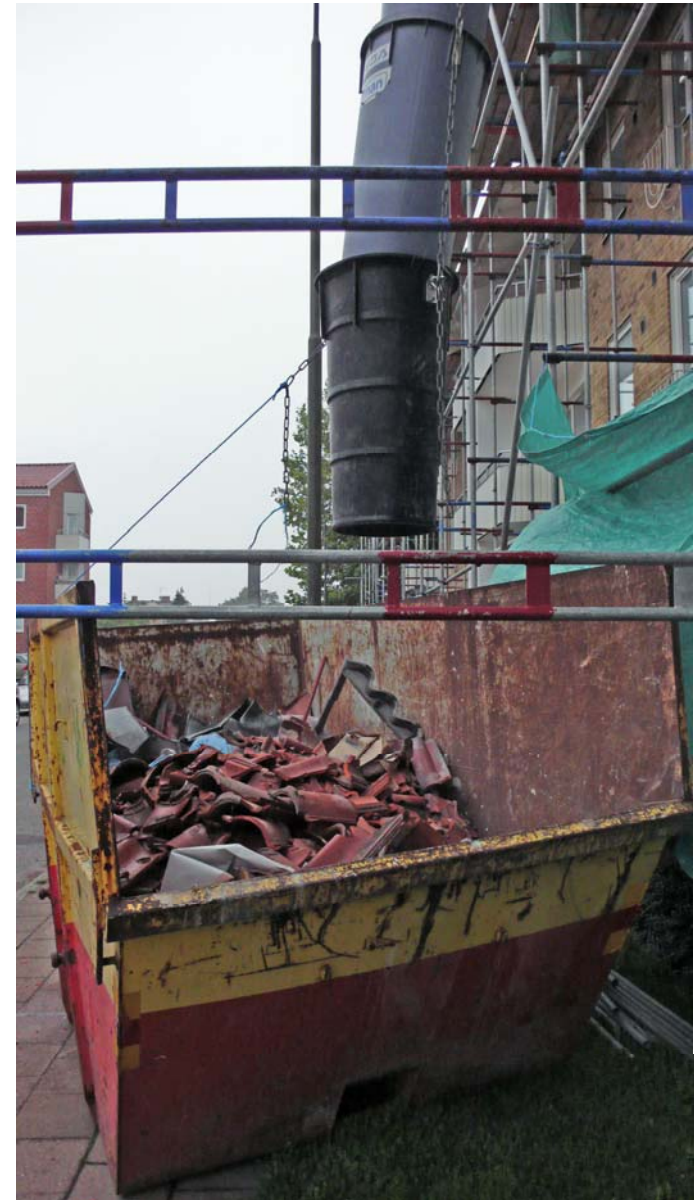
- Takpapp
- Asfalt eller specialklister
- Varmförzinkad pappspik 20x28, pappspik på rullband för spikautomat
- Intäckningshörn i gummi
- Fotplåt

Restprodukter

Det blir stora mängder som skall ner från taket och bort:

- Tegel - kan tas ner via en stört eller i säckar
- Takläkt
- Luckor, räcken, eventuella hängrännor etc via säckar

Leveranser och upplag

Papprullarna är tunga och bör lossas från leveransfordon så nära lägningsstället som möjligt.

Undvik placeringar som medför omflyttning då materialet är i vägen för andra arbeten.

Restprodukterna har en förmåga att blåsa omkring
Vid arbeten på hög höjd.
Planera 'sophanteringen'!

Mall och instruktion

Nr	Kontrollpunkt	Metod eller utrustning	Frekvens	Resultat	Datum Signatur	Avvikelse/åtgärd Godk./ej
1	Papp av föreskriven kvalitet					
2	Spikning vid utsatta delar					
3	Uppvikning mot hinder					
4						
5						
6						
7						
8						

Kvalitetskriterier för projektet och produkten

- Studera ritningar, beskrivningar och kontrollplan
- Tänk igenom möjliga **produktionsmetoder** och hantering av material, hjälpmedel etc som klarar ställda krav

Tänk särskilt på :

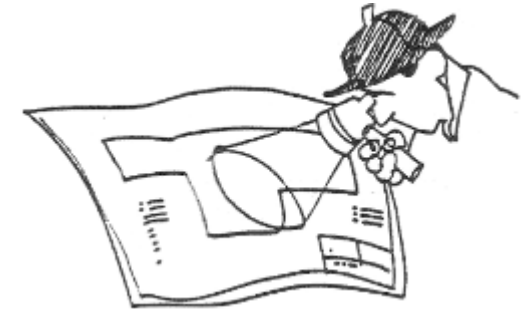
- spik skall vara rostfri och 3 mm om inte leverantör anvisar annat
- tätning vidnock, takfot och genomföringar skall göras enligt beskrivning och leverantörens anvisningar
- reservtakpannor skall lagras på särskild plats

Underlaget

Skall ett gammalt tak läggas om måste den gamla pappen vara torr.

Blåsor skall skäras upp och pappen spikas fast.

Tak med gammal tjärpapp är rätt ovanligt numera. Man känner igen tjärpapp på dess karaktäristiska tjärdoft.

Vid tveksamhet om det befintliga underlaget duger rekommenderas att den gamla pappen rivs bort och att man börjar från början med underlagspapp som spikas på panelen. Samtidigt ges tillfälle att kontrollera att den underliggande konstruktionen duger.

Tänk på att underlag av träpanel bör ha en tjocklek på minst 20 mm.

Underlagstäckning

Ska ett befintligt tak läggas om kan många gånger den gamla papptäckningen tjäna som underlagstäckning för den nya.

Justera eller skär bort veck eller blåsor.

Vid nytäckning bör alltid träpanelen täckas med en spikad underlagstäckning.

Befintliga takpannor demonteras.
Hela pannor staplas på pallar.
På detta bygge fick man 1,50 kr
per enkupig takpanna.

Genomförande 2(5) Moment 2

Många pannor går sönder och förs via en stört till container.
Gammal bär- och ströläkt körs bort.
Vissa restprodukter tas i säckar.

Underlagspappen spikas.

Skadad papp, öppningar för takluckor etc täcks med presenning.

Ny underlagspapp är lagt på den högra sidan.

Spikning av bärläkt pågår.

All läkt på marken under presenning till höger samt mindre upplag på ställningen.

Genomförande 5(5)

Moment 5

Nya takpannor och fästen för stegar m.m. monteras.